

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK BRİTANYA II
XVII. Yüzyıl

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **COŞKUN GÜNGÖRER**

**Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın
20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı, 3.4.1984
tarih ve 2152 sayılı, 15.10.1984 tarih ve
6125 sayılı kararları ile ilk 15 sayısı özel-
likle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile orta-
okul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu
sayısı da onaya sunulmuştur.**

Renk Ayrımı: **ÇALI GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASİMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI**, Basın Sarayı, Cağaloğlu-İstanbul.
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

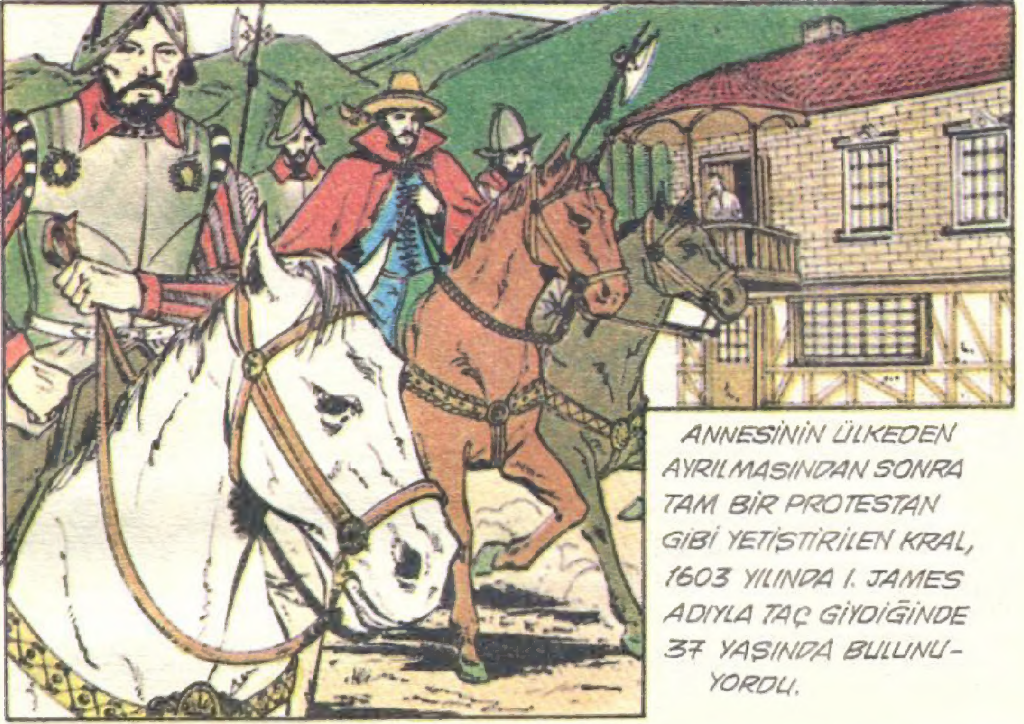

XVII. YÜZYIL

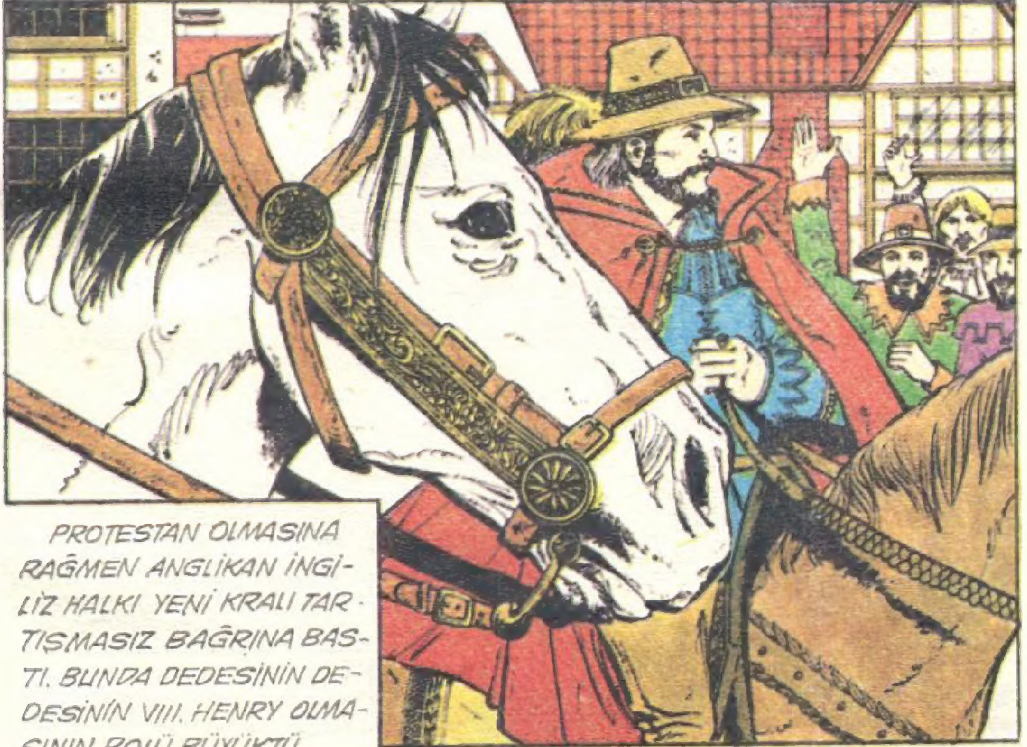
XVII. YÜZYIL

1485 YILINDAN BERİ İNGİLTERE
TAHTINDA BULUNAN TUDOR HANEDA-
NI, KRALİÇE ELIZABETH'İN ARDINDA
BİR VARİS BIRAKMADAN ÖLMESİ
(1603) ÜZERİNE SONA ERDİ. İNGİLTE-
RE TAHTI, MARY STUART'IN OĞLU,
İSKOÇYA KRALI VI. JAMES'İN KRAL
İLAN EDİLMESİYLE BİRLİKTE STUART
HANEDANINA DEVROLDU.

ANNESİNİN ÜLKEDEN
AYRILMASINDAN SONRA
TAM BİR PROTESTAN
GİBİ YETİŞTİRİLEN KRAL,
1603 YILINDA I. JAMES
ADIYLA TAÇ GIYDIĞINDE
37 YAŞINDA BULUNU-
YORDU.

PROTESTAN OLMASINA
RAĞMEN ANGLİKAN İNGİ-
LİZ HALKI YENİ KRALI TAR-
TİŞMASIZ BAĞRINA BAS-
TI. BUNDA DEDESİNİN DE-
DESİNİN VIII. HENRY OLMA-
SININ ROLÜ BÜYÜKTÜ.

ÜLKE ORTAĞADAN BU YANA LORD-
LAR VE AVAM KAMARALARINDAN OLU-
ŞAN BİR PARLAMENTO TARAFINDAN
İDARE EDİLMEKTEYDİ. LORDLAR KAMA-
RASININ ÜYELERİ SOYULLAR VE YÜKSEK
RÜTBELİ DİN ADAMLARI...

...AVAM KAMARASININ
ÜYELERİ İSE ÇİFTLİK SAHİPLERİ,
ŞÖVALYELER VE BURJUVALAR
ARASINDAN SEÇİLİRDİ,

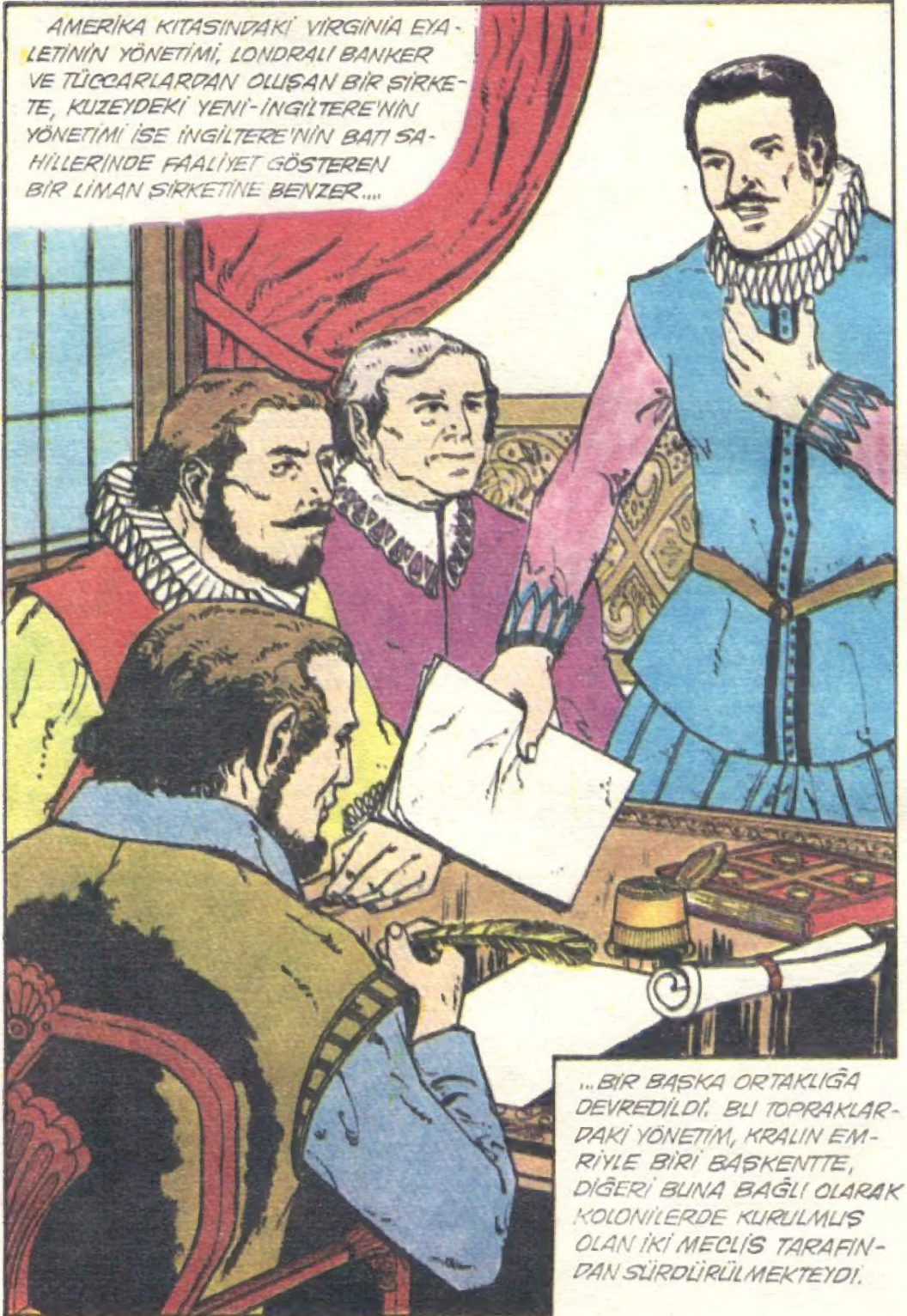
İSKOÇYA HER NE KADAR BÜYÜK ÇO-
ĞUNLUKLA PRESBİTERİYENLİĞİ KABUL
ETMİŞSE DE ORTAĞAĞIN SONLARINA DOĞ-
RU İNGİLTERE'NİN EGEMENLİĞİNE GİRMİŞ
BULUNAN İRLANDA, KATOLİK İNANCINA
SADIK KALMIŞ VE ULUSAL DİRENİŞİN
SEMBOİLÜ HALİNE GELMİŞTİ.

GENELLİKLE ANGLİKAN OLAN İNGİLİZLER,
KOYU PROTESTANLARLA (PRESBİTERİ-
YENLER VEYA PÜRİTENLER) KATOLİKLERİ DE
İRLANDALILARLA BİR TUTUYORLARDI.

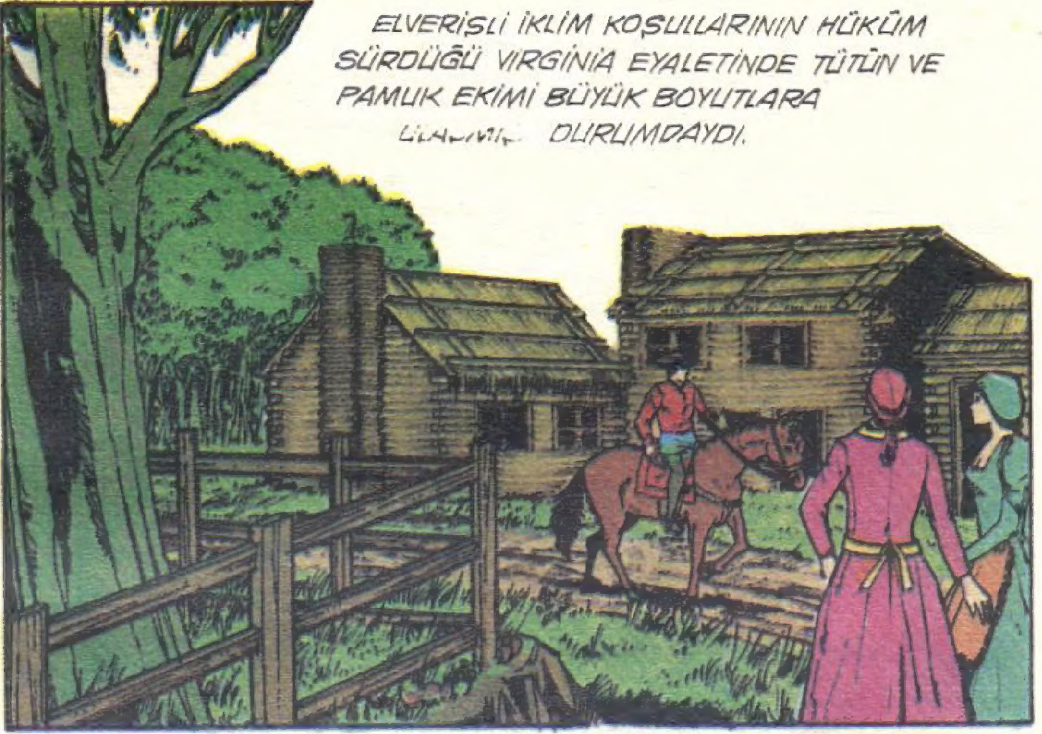

AMERİKA KITASINDAKİ VIRGINIA EYA-
LETİNİN YÖNETİMİ, LONDRALI BANKER
VE TİCCARLARDAN OLUŞAN BİR ŞİRKE-
TE, KUZYEDEKİ YENİ-İNGİLTERE'NİN
YÖNETİMİ İSE İNGİLTERE'NİN BATI SA-
HİLLERİNDE FAALİYET GÖSTEREN
BİR LİMAN ŞİRKETİNE BENZER....

...BİR BAŞKA ORTAKLIĞA
DEVREDİLDİ. BULI TOPRAKLAR-
DAKİ YÖNETİM, KRALIN EM-
RİYLE BİRİ BAŞKENTTE,
DİĞERİ BUNA BAĞLI OLARAK
KOLONİLERDE KURULMUŞ
OLAN İKİ MECLİS TARAFIN-
DAN SÜRDÜRÜLMEKTEYDİ.

ELVERİŞLİ İKLİM KOŞULLARININ HÜKÜM
SÜRDÜĞÜ VIRGINIA EYALETİNDE Tütün VE
PAMUK EKİMİ BÜYÜK BOYUTLARA
ULANMIŞ DURLUMDAYDI.

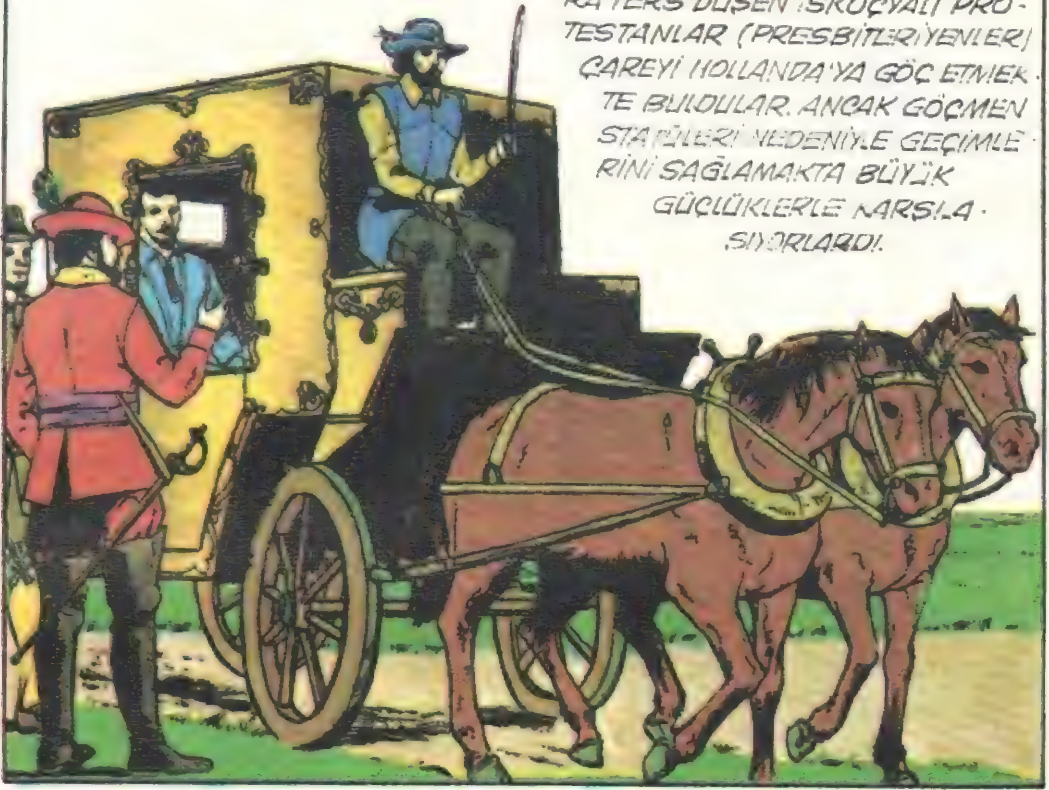
TARIM ALANLARINDA 1619'DAN
İTİBAREN HOLLANDALI KÖLE TüCCARLARI
TARAFINDAN KİTAYA GETİRİLMEMEYE BAŞLANAN
AFRİKALİ ZENCİ KÖLELERDEN
YARARLANILIRDI.

AVAM KAMARASININ 1621'DE KRALIN DAVRANIŞLARINI ELEŞTİREN BİR BİLDİRİ YAYINLAMASI ÜZERİNE KRAL PARLAMENTOYU FESHETTİĞİNİ AÇIKLADI.

YENİ PARLAMENTO ÜYELERİ BU KEZ FARKLI BİR TAKTİK UYGULUYOR VE ELEŞTİRİLERİN DE KRALA EN YAKIN KİŞİLERİ HEDEF ALIYORLARDI.

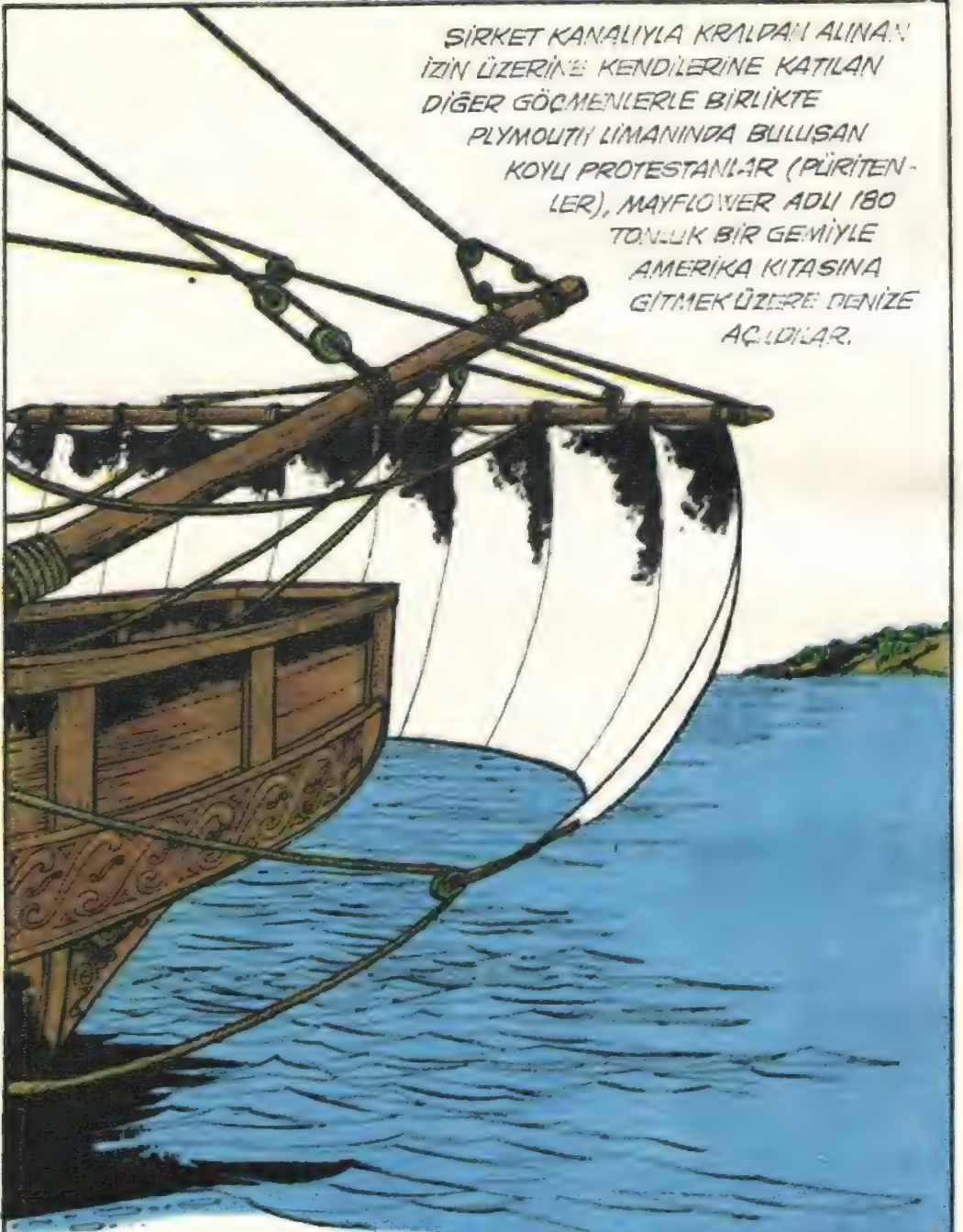
ANGLİKAN KİLİSESİ İLE İKTİDARA
TERS DÜŞEN İSKOÇYALI PRO-
TESTANLAR (PRESBİTERİYENLER)
ÇAREYİ HOLLANDA'YA GÖÇ ETMEK
TE BULDULAR. ANCAK GÖÇMEN
STATÜLERİ NEDENİYLE GEÇİMLERİNİ
SAĞLAMAKTA BÜYÜK
GÜÇLÜKLERLE KARŞILA-
ŞTIRILARDI.

BU NEDENLE VİRGINIA
ŞİRKETİNE BAŞVURARAK KENDİLE-
RİNDEN AMERİKA KITASINA GÖÇ
ETMELERİ KONUSUNDA YARDIMCI
OLMAK İSTEDİLER.

SİRKET KANALIYLA KRALDAN ALINAN
İZİN ÜZERİNE KENDİLERİNE KATILAN
DİĞER GÖÇMENLERLE BİRLİKTE
PLYMOUTH LİMANINDA BULUNAN
KÖYLÜ PROTİSTANLAR (PÜRİTEN-
LER), MAYFLOWER ADLI 180
TONLUK BİR GEMİYLE
AMERİKA KİTASINA
GİTMEK ÜZERE DENİZE
AÇILDILAR.

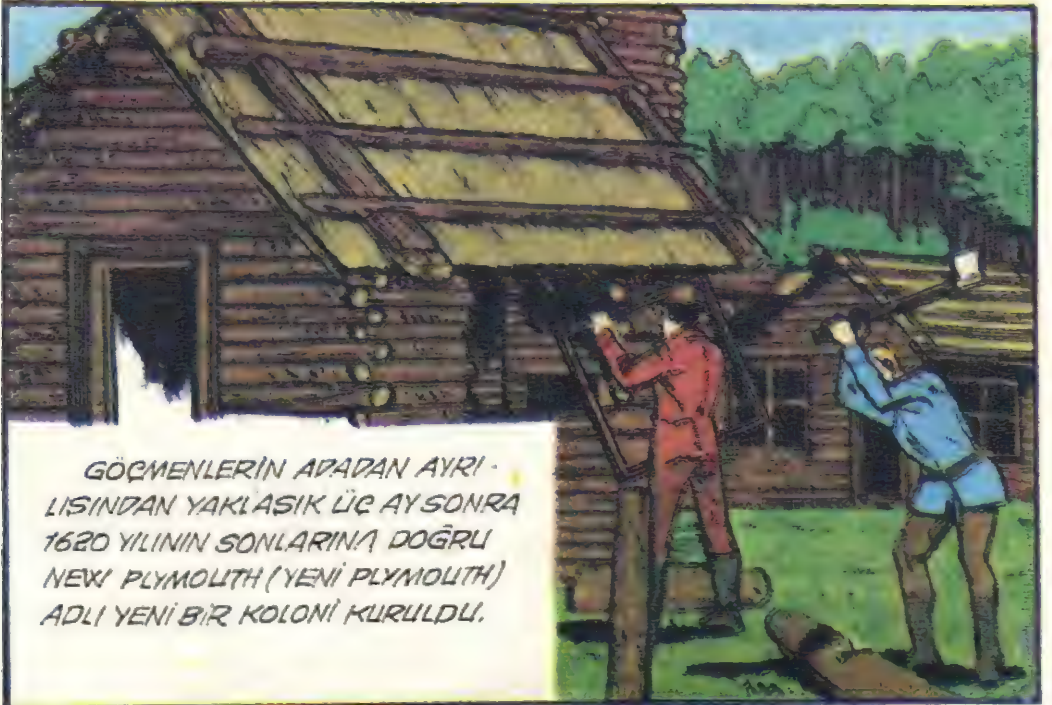

MAYFLOWER YORUCU VE ZORLU BİR YOLCULUKTAN SONRA KUZAY AME-
RİKA'DA, VİRJİNİA EYALETİ'NİN SINIRLARI DIŞINDAKİ CÖP (CAP COD)
BURNU'NA ULAŞMAYI BAŞARDI. BURADA HOLLANDA'DAN GELEN GÖÇMEN
LERLE PLYMOUTH'LU GÖÇMENLER ARASINDA BİR ÇATIŞMA
MEYDANA GELDİ.

SONUNDA 41 GÖÇMEN ARALARINDA ANLA-
SARAK I. JAMES'İN HÂKİMİYETİNİ KABUL
EDEN ANCAK TAM BİR BAĞIMSIZLIK ÇERÇE-
VESİ İÇİNDE YENİ BİR KOLONİNİN KURUL-
MASINA KARAR VERDİLER.

GÖÇMENLERİN ADADAN AYRI-
LISINDAN YAKLAŞIK ÜÇ AY SONRA
1620 YILININ SONLARINA DOĞRU
NEW PLYMOUTH (YENİ PLYMOUTH)
ADLI YENİ BİR KOLONİ KURULDI.

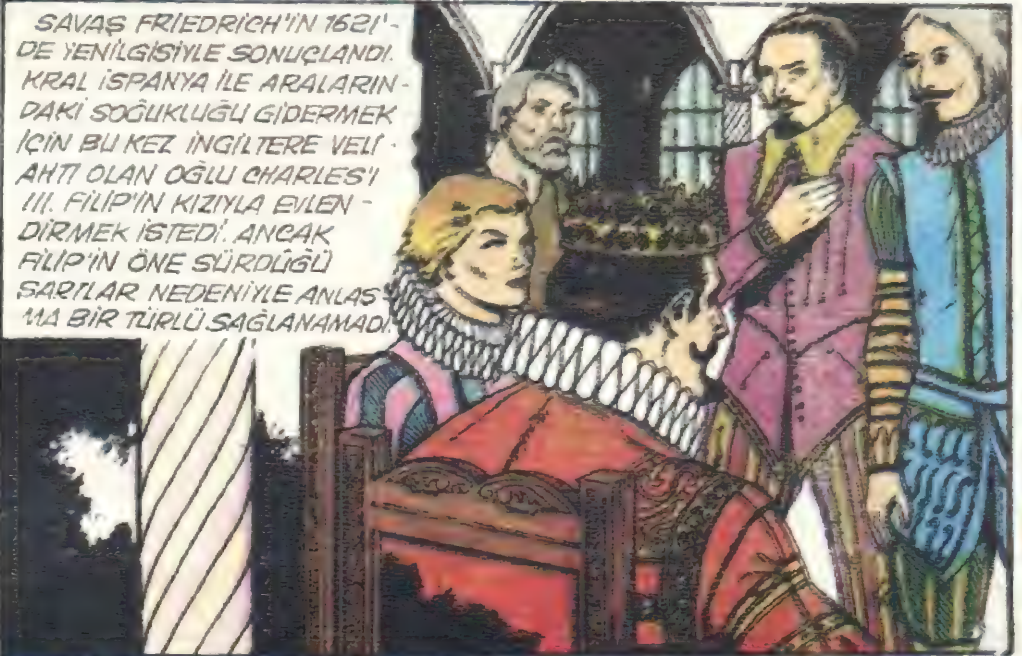
...BAŞKALDIRAN ALMAN PRENS-
LER, KRALLIĞA FRIEDRICH'I GE-
TİREREK BOHEMYA'NIN BAĞIM-
SIZLIĞINI İLAN EDECEK VE 30 YIL
SAVASLARI'NI BAŞLATAÇAK-
LARDI.

BU ARADA KRAL KIZI ELİZA-
BETH'İ ALMAN PROTESTAN PRENSİ
FRIEDRICH İLE EVLENDİRMİŞ
BULUNUYORDU. KISA BİR SÜRE
SONRA, KUTSAL ROMA-GERMEN
İMPARATORLUĞU'NA....

İSPANYA GİBİ GÜÇLÜ BİR
MÜTTEFİKİ BULUNAN KUTSAL
ROMA-GERMEN İMPARATOR-
LUĞU İLE BASA ÇIKAMAYACA-
ĞINI ANLAYAN I. JAMES, PA-
MADINI KURTARMAK İÇİN
HIÇBİR ÇABA GÖSTERMEDİ.

SAVAŞ FRIEDRICH'İN 1621'-
DE YENİLGİSİYLE SONUÇLANDI.
KRAL İSPANYA İLE ARALARIN-
DAKİ SOĞUKLUĞU GİDERMEK
İÇİN BU KEZ İNGİLTERE VELİ-
AHTI OLAN OĞLU CHARLES'İ
III. FİLİP'İN KIZIYLA EİLEN-
DİRMEK İSTEDİ. ANCAK
FİLİP'İN ÖNE SÜRDÜĞÜ
SARTLAR NEDENİYLE ANLAŞ-
MA BİR TÜRÜ SAĞLANAMADI.

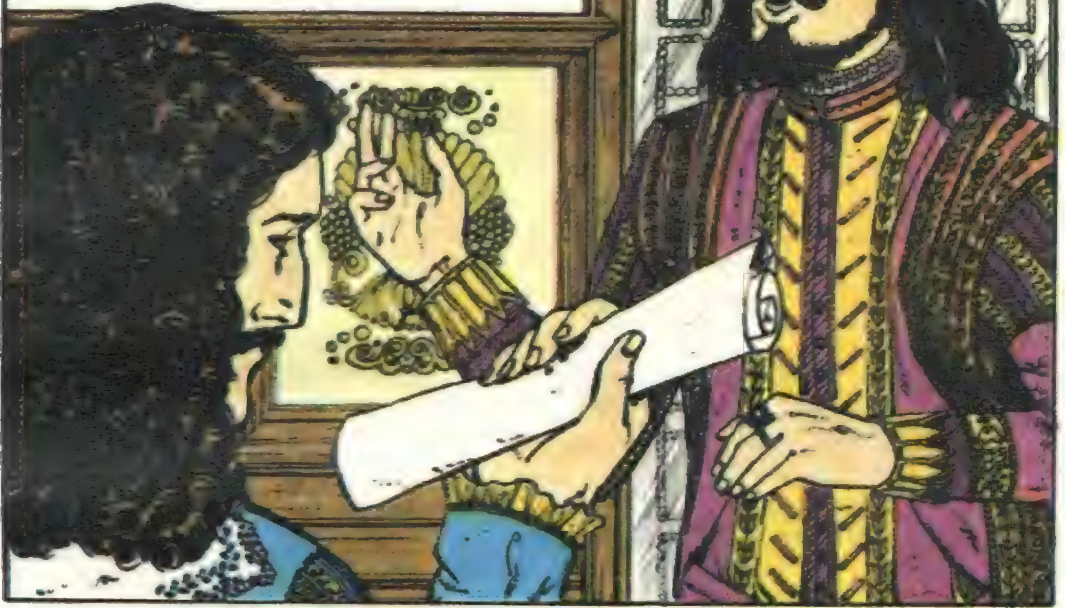
BUNUN LÜZERİNE KRAL ÖLÜMÜNDEN
KISA BİR SÜRE ÖNCE OĞLUNU FRAN-
SA KRALI XIII. LOUIS'NİN KIZ KARDEŞİ
KATOLİK HENRIETTE-MARIE İLE
EVLENDİRDİ (1624).

BABASININ ÖLÜMÜN-
DEN SONRA YERİNE
GEÇEN I. CHARLES
PARLAMENTOYA KARI-
SININ KATOLİK OLUŞU-
NUN KENDİSİNİ
HIÇBİR BEKİLDE
ETKİLEMEYELEĞİNE
DAIR TEMİNAT VER-
MEKLE BERABER....

...FRANSA KRALINA DA KATOLİK İNGİLİZLERİN HAKLARININ KORUNACAĞINA DAİR SÖZ VERMEKTEN GERİ KALMAMAKTAYDI.

BABASI KADAR MUTLAKİ-YETÇİ OLAN YENİ KRALLA PARLAMENTO ARASINDAKİ SÜRTÜŞMENİN DEVAM ETTİĞİ BİR ORTAMDA ULUSLARARASI İKİ BAŞARISIZLIK SİYASİ DURUMU DAHA DA İÇİNDEN ÇIKILMAZ BİR HALE SOKMAKTA GECİKMEDİ.

1629'DA KRALIN GÜMRÜKLE İLGİLİ YENİ KANUNLAR ÇIKARTMASINI YASAKLAYAN PARLAMENTO, PA-PA TARAFINDAN ZORLA KABULETİRİLMİŞ OLAN BAZI DİNİ TÖRENLERİN KALDIRILMASINI İSTEDİ. KRAL BUNUN ÜZERİNE PARLAMENTOYU DÖRDÜNCÜ KEZ FESHETTİ'...

... VE YENİ BİR SEÇİME GİTMEYEREK ÜLKEYİ TEK BASINA İDARE ETMEYE BAŞLADI.

BU DÖNEMDE KENDİSİNE
EN YAKIN KİŞİLER, SİYASİ DA-
NİŞMANI KONT STRAFFORD
İLE DİNİ KONULARDAKİ DA-
NİŞMANI CANTERBURY
BAŞPİSKOPOSU....

... WILLIAM LAUD İDİ.
KRAL ORTAÇAĞDA OLDUĞU GİBİ
İŞE HAZİNEYİ DOLDURMAKLA BAŞLADI.
BUNUN İÇİN KOLONİLER ARASI TİCARETİ
ELE GEÇİRMESİ VE YENİ VERGİLER
KOYMASI GEREKİYORDU.

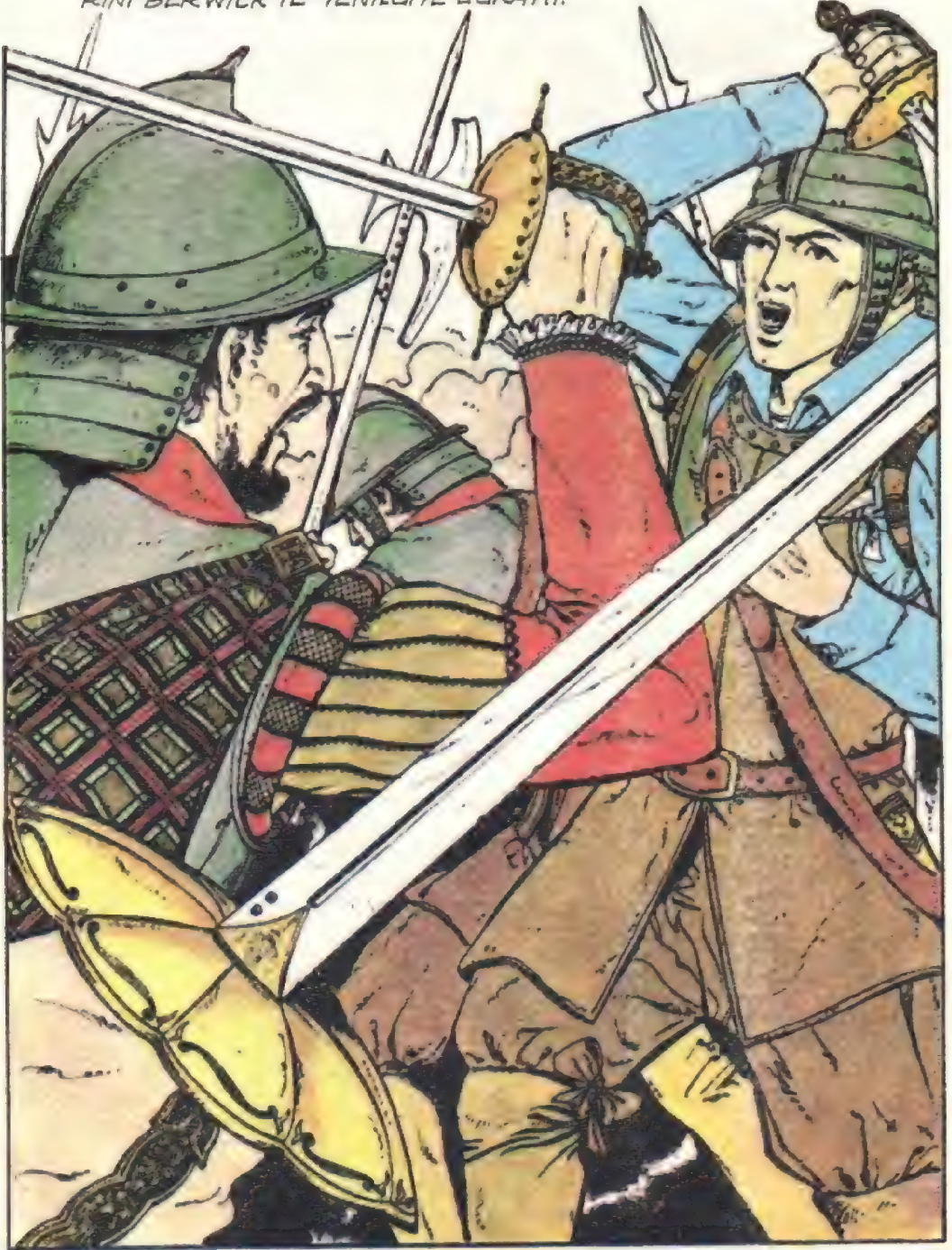
LALİ KATOLİKLERE KARŞI NE
KADAR HOSGÖRÜLÜYSE PROTESTAN-
LARA KARŞI O DERECE ACIMASIZDI.
BU DURUMDAN RAHATSIZ OLAN
PROTESTANLAR...

... AİLELERİYLE BİRLİKTE KUZAY AMERİKA'YA
GÖÇ EDEREK MASSACHUSETTIS KOYUNDA
İLK YERLEŞİM BÖLGESİ OLAN BOSTON'U
KURDULAR.

CANTERBURY BAŞPİSKOPOSUNUN PRESBİTERİYENLERE
AİT KİLİSEYİ ANGLİKAN DOĞMALARINA GÖRE YENİDEN DÜZENLE-
MEK İSTEMESİ, İSKOÇYA'DA BÜYÜK BİR İSYANA YOL AÇTI VE
ADAYI İSGAL EDEN BİR İSKOÇ ORDUSU I. CHARLES'İN ASKERLE-
RİNİ BERWICK'TE YENİLGİYE UĞRATTI.

BUNUN ÜZERİNE KRAL
1640'TA PARLAMENTOYU
YENİDEN TOPLAMAK ZORUN
DA KALDI VE ÜLKE UZUN BİR
SÜRE PARLAMENTONUN İSTEK
LERİ DOĞRULTUSUNDA
YÖNETİLDİ.

BU DÖNEMDE AVAM
KAMARASI ÜYELERİ ARASINDA
BİR MUHALEFET HAVASI
SEZİLİYORDU. COĞUNLUK
MUTLAKİYETE KARŞI DİRE-
NEN VE AYNI ZAMANDA
BİR SÖVALYE OLAN
ÇİFTÇİ JOHN PYM'İN
ÇEVRESİNDE
TOPLANMIŞTI.

PARLAMENTERLERİN İNGİLİKAN
KİLİSESİNİN YENİDEN DÜZENLEN-
MESİ İLE İLGİLİ PROJE KONUSUN-
DA İHTİLAF DÜŞMELERİNDEN
YARARLANAN
KRAL....

PARLAMENTO TARAFINDAN ALI-
NAN BİR KARARLA KRALIN PARLA-
MENTOYU FESHETME YETKİSİ KA-
DIRILIYOR, KEYFİ VERGİLENDİRME
SİSTEMİNE SON VERİLİYOR, SİYASİ
VE DİNİ SUÇLARI YARGILAMAK-
LA YÜKÜMLÜ ÖZEL MAHKEMELE-
RİN FAALİYETLERİ DURDURULU-
YORU. BU ARADA KONT STAF-
FORD İLE BASPİSKOPOS LAUDDA
YARGILANARAK ÖLÜME MAHKÛM
EDİLMİŞTİ.

.... ASKERLERİNE AVAM
KAMARASI ÜYELERİNİN
İLERİ GELENLERİNİN TUTUK-
LANMASI EMRİNİ VERDİ.

BUNUN ÜZERİNE PARLAMEN-
TO GENEL SEFERBERLİK İLAN
EDEREK, KRALIN BİLGİSİ
DİSİNDA YENİ BAZI DÜZENLE-
MELERE GİTTİ.

BU DÜZENLEMELER ÜZERİNE BASKINTI TERK EDEN KRAL, BERABERİNDE KRALİYET SOYU-
LARI, BÜYÜK ÇİFTLİK SAHİPLERİ VE YÜKSET RÜT-
BELİ ANGLIKAN DİN ADAMLARIYLA BİRLİKTE
NOTTINGHAM'A YERLEŞTİ.

PARLAMENTO İSE ÖNEMLİ BİRKAC
ASİLZADE, KÜÇÜK ÇİFTLİK SAHİPLERİ,
TÜCCARLAR VE MÜTEAHHİTLER
TARAFINDAN DESTEKLENMEK-
TEYDİ.

PARLAMENTO KARARLARI-
NI DESTEKLEYEN VE COĞUNLU-
ĞUNLU PÜRİTENLERİN OLUŞTUR-
DUĞU BU ORTA SINIFA, UZUN
SAÇLI ŞÖVALYELERİN AKSİNE
SAÇLARINI KISACIK KESTİR-
MELERİNDEN DOLAYI "YUVAR-
LAK KAFALAR" DENİRDİ.

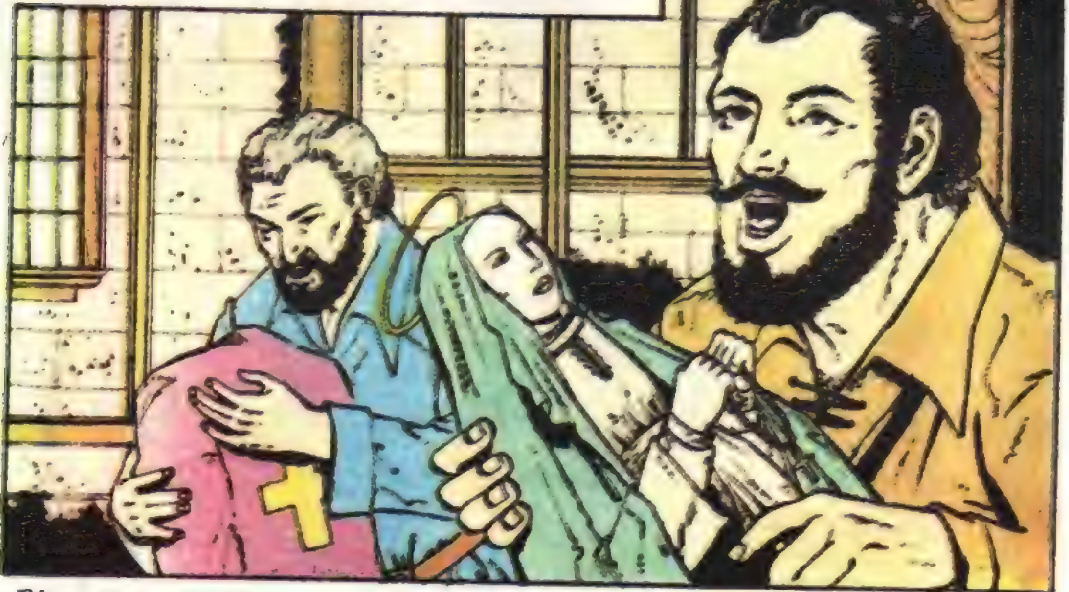
KRALİYET ORDULARIYLA YUVAR-
LAK KAFALAR'IN İLK ÇARPISMA-
LARI, KRALİYET ORDULARININ LEHİ-
NE SONUÇLANMASINA RAĞMEN,
BARON DE FAIRFAX'IN ÖNDERLİĞİN-
DE BİRLEŞEN YUVARLAK KAFALAR
KISA SÜREDE DÜZENLİ BİR ORDU
KURMAYI BAŞARDILAR.

YENİ KURULAN BU
ORDUNUN EN ÖNEMLİ
SINIFINI, PROTESTAN-
LIĞIN EN KÖKLÜ TA-
KİKATÖRLERİNİN BİRİ
DURUMUNDA OLAN
"İRONSİD"LERİN
OLUŞTURDUĞU
SÜVARI ALAYI
TESKİL ETMEK-
TİYDİ.

OLAĞANÜSTÜ
DİSİPLİNLİ BİR SINIF
OLAN İRONSİD'LER,
KOMUTANLARI
OLIVIER ROMWELL
ÖNDERLİĞİNDE
TANRI ADINA SAVAŞA
KATILIRLAR, DİLLERİN-
DE DE İLÂHİLER
EKSİK OLMAZDI.

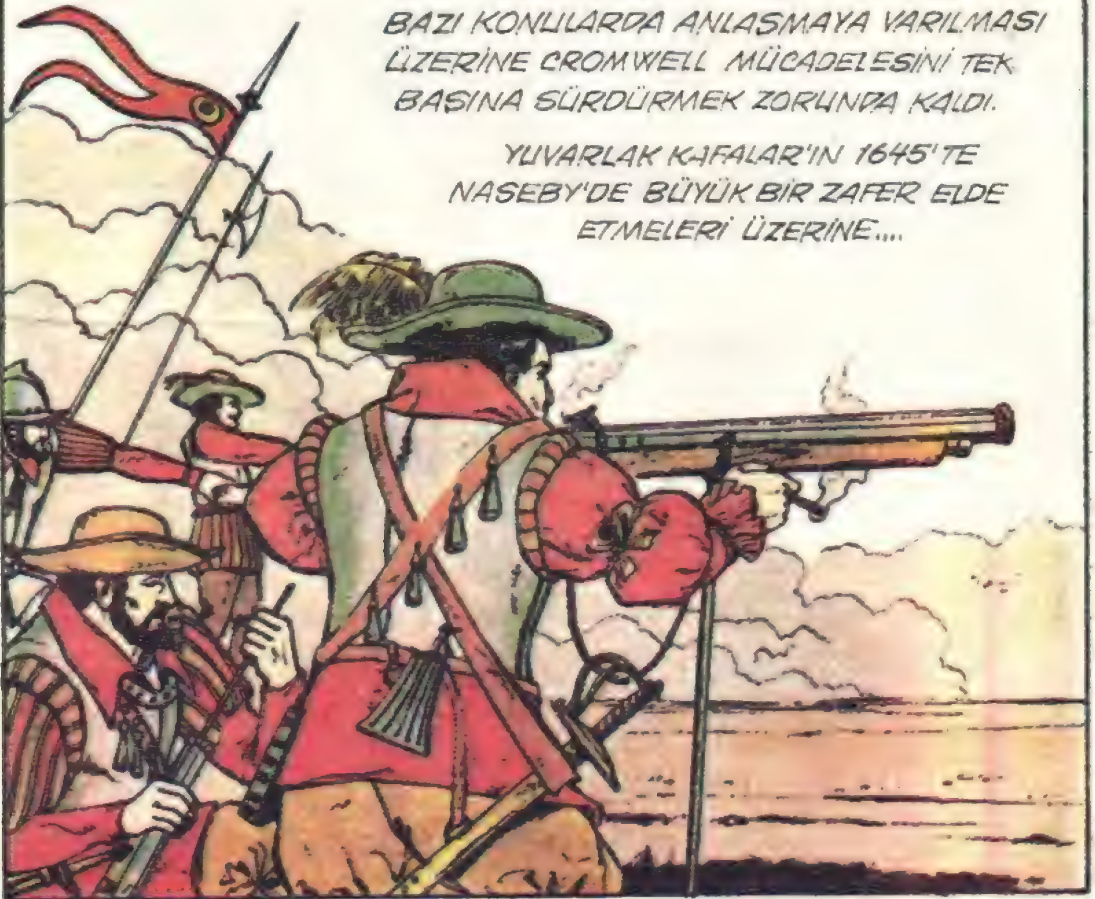
CROMWELL'İN DESTEĞİNDEKİ PAR-
LAMENTO ORDUSU, KRALİYET ORDU-
SUNA KARŞI MARSTON MOOR'DA
BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETTİ
(1644). BU ZAFER ANGLİ-
KAN KİLİSESİ BÜNYESİN-
DE DÜZENLENEN YENİ
BİR...

...REFORM HAREKETİNİ DE BERABE-
RİNDE GETİRİYORDU. ALINAN BİR KA-
RARLA PİSKOPOSLUKLAR KALDIRILDI,
KİLİŞELER HİRİSTİYANLIĞA AİT RESİM
VE KUTSAL ESYALARDAN ARINDIRILDI.

KRALIA PRESBİTERİYENLERİN ÇOĞUN-
LUKTA OLDUĞU PARLAMENTO ARASINDA
BAZI KONULARDA ANLAŞMAYA VARILMASI
ÜZERİNE CROMWELL MÜCADELESİNİ TEK
BASINA SÜRDÜRMEK ZORUNDA KALDI.

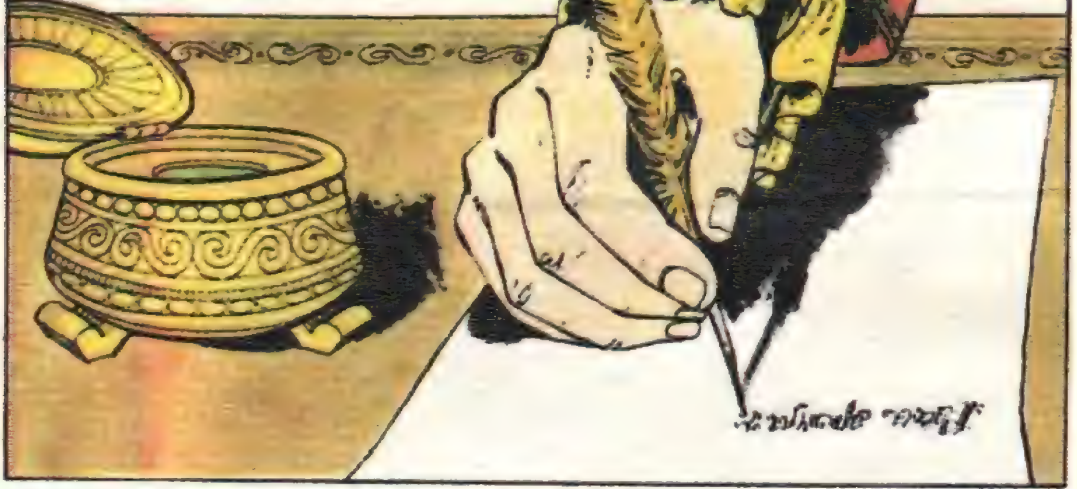
YUVARLAK KAFALAR'IN 1645'TE
NASEBY'DE BÜYÜK BİR ZAFER ELDE
ETMELERİ ÜZERİNE....

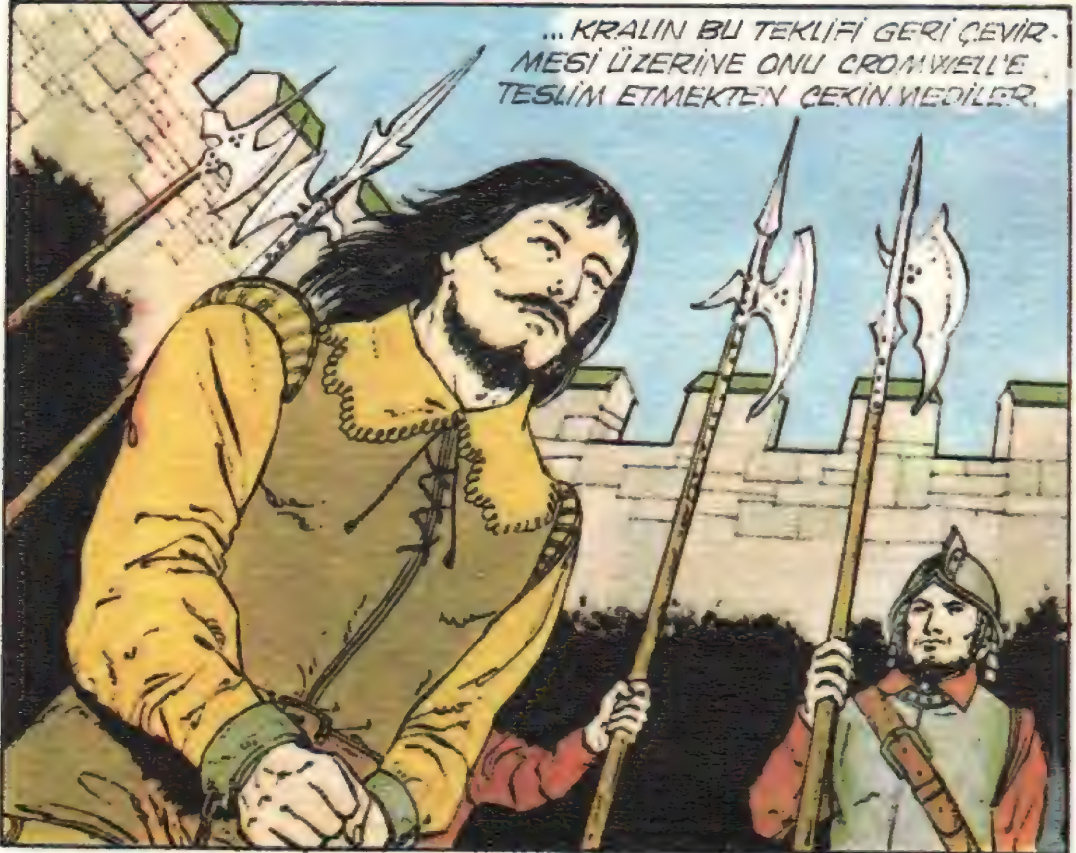
...I. CHARLES ÜLKEYİ TERK EDEREK
İSKOÇYA'YA SİĞİNDİ.

DİNİ KONULARDA PRESBİTERİYİN
İNGİLİZLERLE AYNI GÖRÜŞÜ PAYLAŞAN
İSKOÇ İLERİ GELENLERİ, MEZHEP
SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜ KARSILIĞINDA
KRALA YARDIM TEKLİFİNDE
BULUNDULARSA DA...

...KRALIN BU TEKLİFİ GERİ ÇEVİR-
MESİ ÜZERİNE ONU CROMWELL'E
TESLİM ETMEKTEN ÇEKİNMEDİLER.

PRESBİTERİYENLERİN CROM-
WELL TARAFINDAN KOVULMA-
SINDAN SONRA ÜYE SAYISI 60'A
DÜŞEN VE "CRUPION" ADINI
ALAN PARLAMENTO İLK İŞ OLA-
RAK KRALI YARGILAMAKLA GÖ-
NEVLİ BİR MAHKEME KURDU.
BİRAHA SONRA CROMWELL VE 40
ARKADAŞINDAN OLUŞAN BİR
KONSEY, ÜLKEYİ YÖNETMEKLE
GÖREVLENDİRİLDİ. ADI GEÇEN
KONSEY, GEREK KRAL, GEREK-
SE LORDLAR KAMARALI'NDAN
AYRI BAĞIMSIZ BİR...

...STATÜYE SAHİPTİ.. YARGILAMA
SONUÇLI ALINAN KARAR GEREĞİ
KRAL, 1649 YILININ OCAK AYINDA
BASI KESİLEREK İDAM EDİLDİ.

PÜRİTENLER ELDE ETTİK-
LERİ BU BASARIYA RAĞMEN
SİYASİ AÇIDAN AZINLIĞI OLUS-
TURMAKTA VE SİYASİ ESNEK-
LİĞE SAHİP OLMADIKLARINDAN
DOLAYI KAMUİYUNUN GÖRÜŞ-
LERİ DOĞRULTUSUNDA HARE-
KET EDEMEMEKTEYDİLER.

AKSİNE PRESBİTE-
RİYENLER İSE ANGLİKAN
İNGİLİZLERLE KATOLİKLER
TARAFINDAN BÜYÜK DES-
TEK GÖRMEKTEYDİLER.

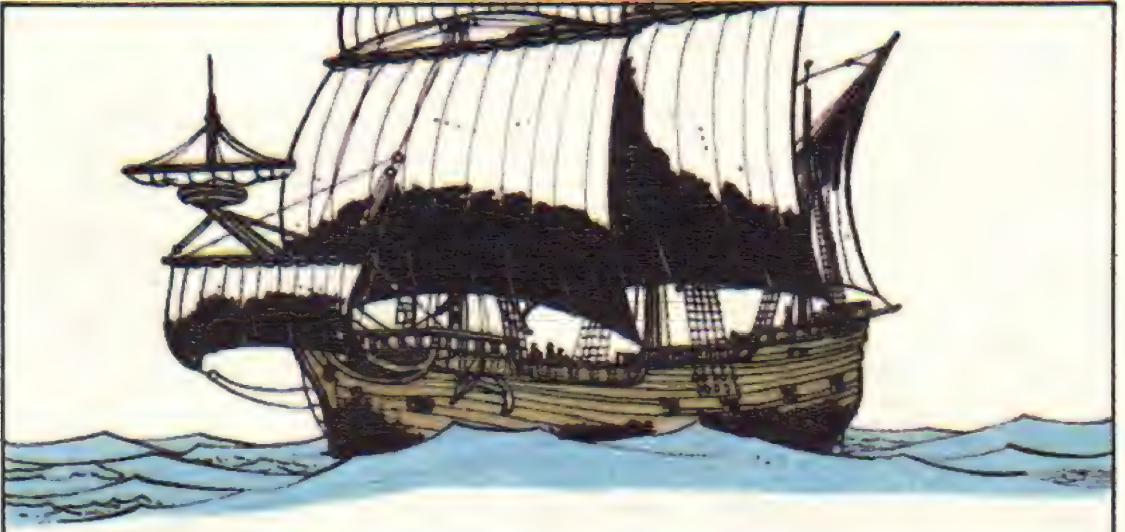
PÜRİTENLERİN AZINLIKTAKİ OLMASINDAN YARARLANAN İRLANDA (KATOLİK) İLE İSKOÇYA (PRESBİTERİYEN)'DA İSYANLAR PATLAK VERDİ. BUNUN ÜZERİNE HAREKETE GEÇEN CROMWELL, TUTUCU İRONSİD'LERDEN OLUŞAN ORDUSUYLA İRLANDA ÜZERİNE YÜRÜYEREK İSYANI SERT BİR BİÇİMDE BASTIRDI VE ÇOK SAYIDA İRLANDALI, YENİ FETHEDİLMİŞ BULUNAN BARBADOS ADASINA SÜRLÜLDÜ.

BULUNAN ARADA ANGLIKAN VE PRESBİ-
TERİYEN İSKOÇYALILAR KRALLIĞA
DAHA ÖNCE BAŞI VURULULARAK
İDAM EDİLMİŞ OLAN KRALIN OĞLU
II. CHARLES'İ GETİRMİŞ BULUNU-
YORLARDI.

İSKOÇYA'YA BİR
SEFER DÜZENLEYEN
CROMWELL, YENİ KRALI
FRANSA'YA SİĞİNMAK
ZORLUNDA BIRAKTI.

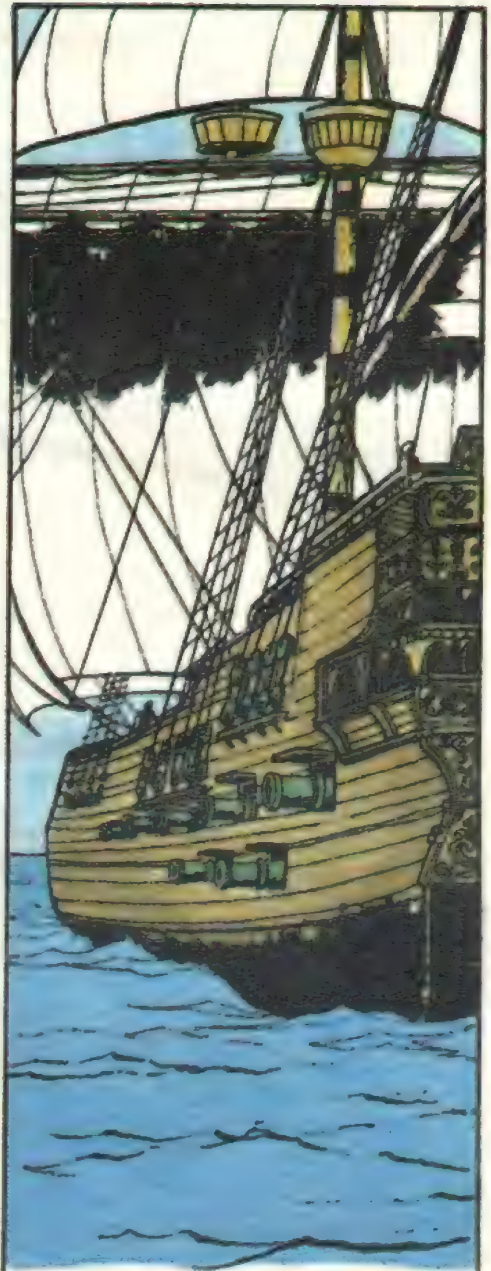

ÜLKEDEKİ BU KARISIKLIKLARA RAĞMEN İNGİLTERE ÖNEMLİ BİR TİCARET FİLOSU KURMAYI BAŞARMIS BULUNUYORDU. BU KONUDAKİ EN GÜÇLÜ RAKİBİ 1648'DE İMZALANAN VESTFALYA ANTLAŞMASI İLE BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMIŞ OLAN HOLLANDA'YDI.

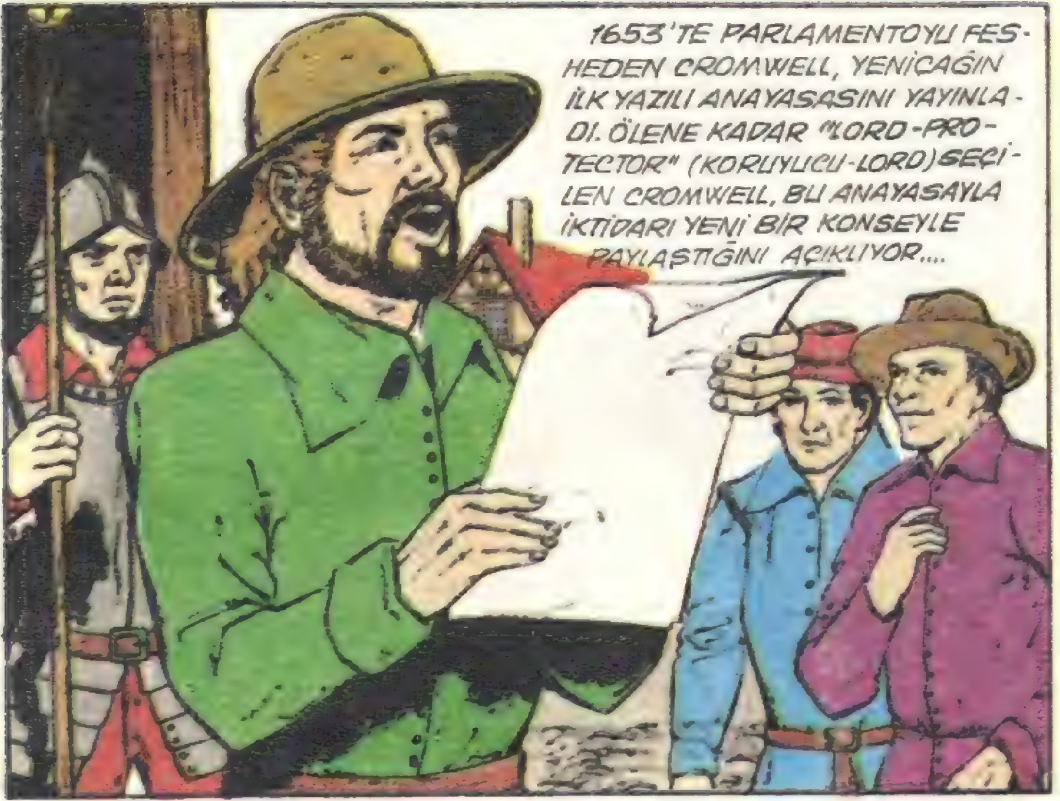

HOLLANDALILAR SADECE İHRACAT YAPMAKLA KALMIYORLAR, KENDİ YÜK GEMİLERİNİ YABANCILARA KIRALAYARAK DA BÜYÜK KAZANÇLAR ELDE EDİYORLARDI.

İNGİLİZ PARLAMENTOSU TARA-
FINDAN 1651'DE ÇIKARTILAN DENİZ-
CİLİK YASASI İLE İNGİLTERE'YE
İTHAL EDİLEN BÜTÜN MALLARIN YAL-
NIZ İNGİLİZ GEMİLERİ TARAFINDAN
TAŞINABİLECEĞİ HÜKMÜ
GETİRİLDİ.

BU YASAYLA HOLLANDALI
GEMİCİ VE TACİRLERİN FAA-
LİYETLERİNE BÜYÜK ÖLÇÜDE
SEKTE VURULMUŞ OLIYOR-
DU. NİTEKİM İKİ ÜLKE
ARASINDA SAVAŞ ÇIKMAK-
TA GEÇİKMEDİ.

1653'TE PARLAMENTOYLU FESHEDEN CROMWELL, YENİÇAĞIN İLK YAZILI ANAYASASINI YAYINLADI. ÖLENE KADAR "LORD-PROTECTOR" (KORLULCU-LORD) SEÇİLEN CROMWELL, BU ANAYASAYLA İKTİDARI YENİ BİR KONSEYLE PAYLAŞTIGINI AÇIKLIYOR...

...VE PÜRİTANİZMİ DEVLETİN RESMİ DİNİ İLAN EDİYORDU. ERTESİ YIL ANAYASA GEREĞİ YASAMA VE VERGİLENDİRME KONULARINDA GÖRÜŞMEK ÜZERE TOPLANAN PARLAMENTODA OYLARIN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞU PRESBİTERİYENLER TARAFINDAN ELDE EDİLDİ.

PRESBİTERİYENLERLE ARASI YENİDEN AÇILAN CROMWELL,
1655'TE PARLAMENTOYU FESHEDEREK MUTLAKİYETÇİ BİR
İDARE KURDU. ANCAK KRAL UNVANINI ALMAYI REDDETTİ.

CROMWELL'İN 1658'DE ÖLÜMÜNDEN SONRA BAŞA GEÇEN OĞLU RICHARD KISA BİR SÜRE SONRA ORDUNUN LEHİNE TAHTTAN FERAGAT ETTİĞİNİ BİLDİRDİ.

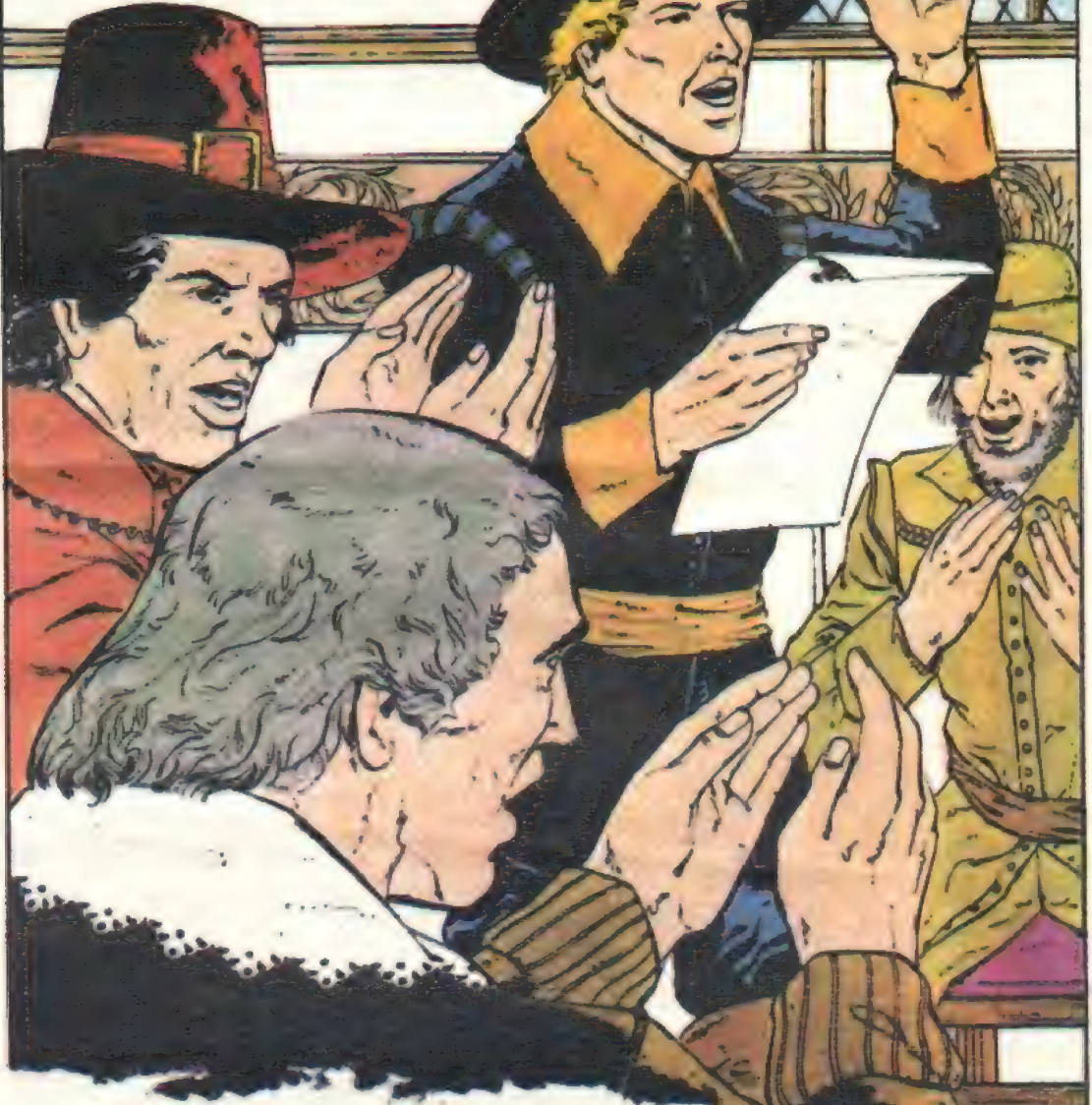

BU, ÜLKENİN BÜYÜK BİR ANARETİ İÇİNE YILVARLANMASI DEMEKTİ.

PÜRİTENLER TARAFINDAN ÜLKEDEN KOVULMASININ SONRA FRANSA'YA SİĞİNMIŞ OLAN II. CHARLES, ANARŞİYE BİR SON VERMEK AMACIYLA HAREKETE GEÇEN GENERAL MONK'UN DAVETİNİ KABUL EDEREK LONDRA'YA GERİ DÖNDÜ VE BÜYÜK BİR CÖSKÜYLA KARŞILANDI. BU ARADA YENİDEN MUTLAK MONARŞİYE DÖNÜLMESİNDEN ENDİŞE DUYULDUĞU İÇİN PARLAMENTONUN YETKİLERİ BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTIRILMIŞTI.

KRALIN 1672'DE "HOŞGÖRLÜ BİLDİRİSİ"Nİ YAYINLAMASI ÜZERİNE PROTESTANLAR AYAKLANDILAR, ZİRA BU BİLDİRİYLE GEREK KATOLİKLERE, GEREKSE ÖTEKİ BÖLÜCÜ GRUPLARA KARŞI ALINMIŞ...

...OLAN ÖNLEMLER BÖYLELİKLE ASKIYA ALINMIŞ OLUYORDU. PARLAMENTO DİRLUMA BİR ÇÖZÜM GETİRMEK AMACIYLA RESMİ GÖREVE BULUNAN KİŞİLERİN KATOLİKLİĞİ BENİMSEYEMEYECEKLERİ KURALINI GETİRDİ. BU DİRLUMDA YORK DÜKÜ AMİRALLIK GÖREVİNDEN İSTİFA ETMEK ZORLUNDA KALİYORDU.

BU TARİHTEN İTİBAREN İKTİDARLA
PARLAMENTO ARASINDAKİ GERGİN-
LİK SON HADDİNE VARDI. MUHALE-
FETİN SALDIRISI ÖZELLİKLE TAİTİN
VARİSİ, YORK DÜKÜ ÜZERİNDE
YOĞUNLAŞIYORDU. 1679'DA
AVAM KAMARASI TARAFINDAN
DÜKÜN KRALIN MİRASÇISI
STATÜSÜNDEN ÇIKARTILMASI
KONUSUNDA BİR TASARI
HAZIRLANDI.

PARLAMENTO BÖLÜNÜŞ DÜRLÜMPAYDI.
"ÇIKARMA FERMANI"NI REDDEDENLERE
"TORY"LER, ONAYLAYANLARA İSE
"WHIG"LER DENİYORDU.

DAHA TUTUCU BİR GRUPLU
OLUŞTURAN "TORY"LER MUTLAKİ-
YETÇİLİĞİ SAVUNUYORLAR VE AN-
GLİKAN MEZHEBİNİ BENİMSİYOR-
LARDI. ÇOĞUNLUĞU KIRSAL

KESİM SOYLU-
CULUĞU.

WHIG'LER İSE TİCARETLE
UĞRAŞAN BURJUVALARDI.
GENELLİKLE PÜRİTENLERDEN
VE ANGLİKAN MEZHEBİNE
KARŞI ÇIKANLARDAN DEĞ-
TEK GÖRÜYÖRLERDİ.

II. CHARLES'IN 1685'TE ÖLÜ-
MÜ ÜZERİNE TAHTA KATOLİK
OLAN KARDEŞİ, II. JAMES GEÇ-
Tİ. XIV. LOUIS HAYRANI OLAN
YENİ KRAL KISA SÜREDE CEV-
RESİNİ KENDİSİ GİBİ KATOLİK
OLAN BİR SÜRÜ DANIŞMANLA
DOLDURMUŞTU.

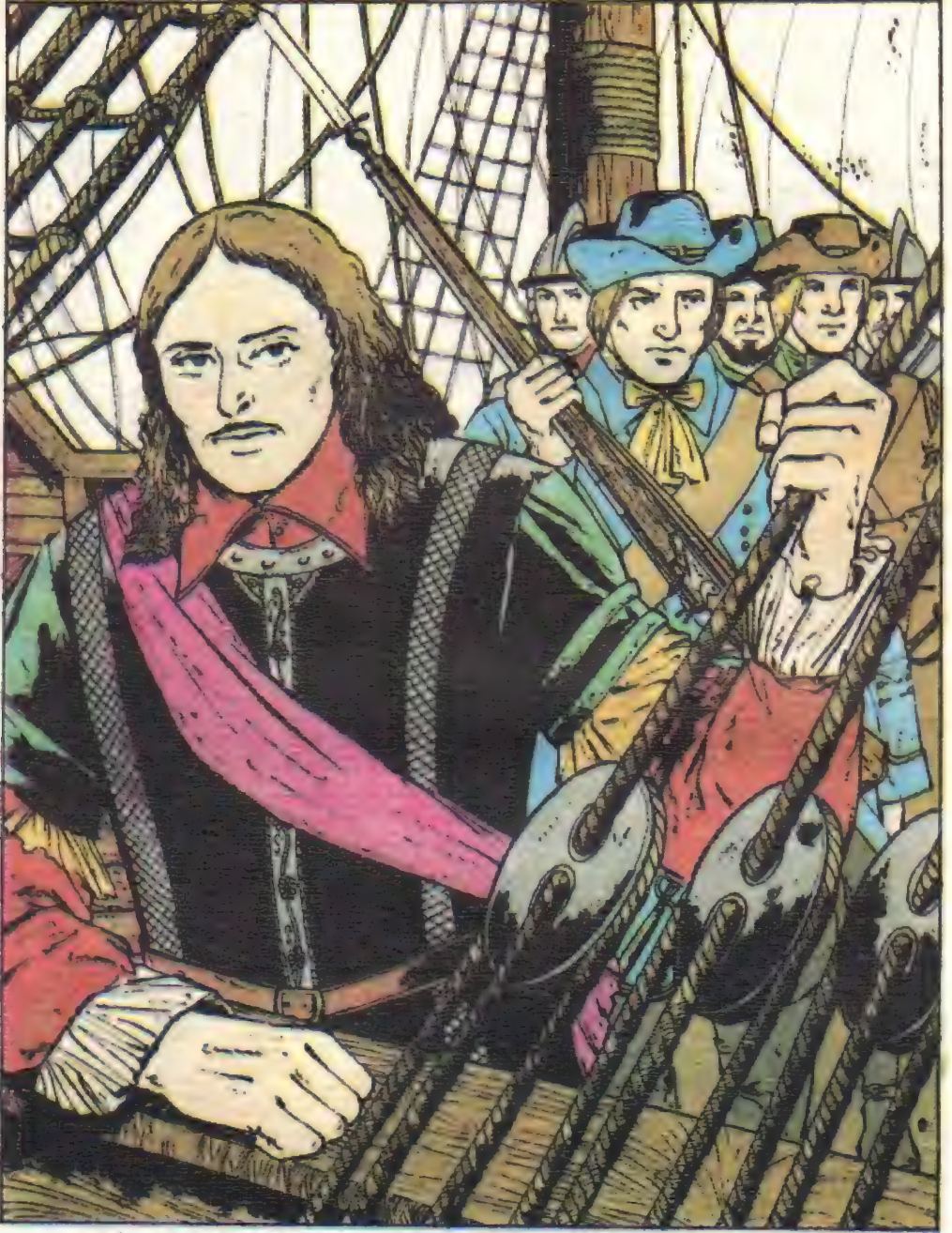
PARLAMENTO, KRALIN YASLI, Mİ-
RASÇILARI DURUMUNDA OLAN KIZLARI
NIN DA PROTESTAN OLUŞU NEDENİYLE
ÜLKENİN GELECEĞİ KONUSUNDA BÜ-
YÜK BİR ENDİŞE İÇİNDEYDİ.

BU ARADA KRALIN İKİNCİ EŞİNDEN BİR
OĞLUNUN DÜNYAYA GELMESİ VE KATOLİK
İNANCINA GÖRE VAFTİZ EDİLMESİ ÜZERİNE
HAREKETE GEÇERLER...

... II. JAMES'İN HOLLANDA "STATHOLDER"
(EYALET VALİSİ)'İ GUILLAUME D'ORANGE'-
İN KARISI OLAN BÜYÜK KIZI MARY'Yİ
YARDIMA ÇAĞIRDILAR.

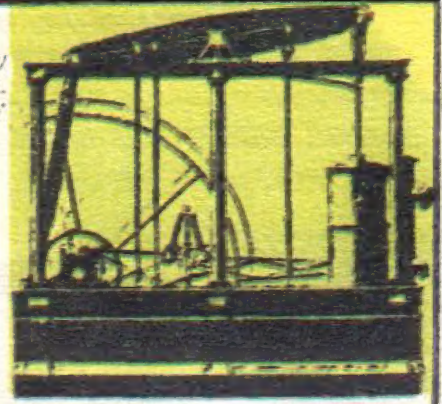
VALİ, HOLLANDA'NIN BAS DÜŞMANI FRANSA'YI ÖNEMLİ BİR MÜT-
TEFİKTEN YOKSUN BIRAKACAK BU TEKLİFİ SEVE SEVE KABUL ETTİ VE
GÜÇLÜ BİR ORDUNUN BAŞINDA İNGİLTERE'DE KARAYA ÇIKARAK TEK
DAMLA KAN DÖKMEDEN III. GUILLAUME ADIYLA TAÇ GİYDİ. II. JAMES
'SE FRANSA'YA SİĞİNMAK ZORUNDA KALDI.

1688'DE PARLAMENTO TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN
İKİNCİ BİR DEVRİMİLE KRALDAN ANGLİKAN MEZHEBİNİ
BENİMSEMESİ, KANUNLARA KARŞI GELMEMESİ, KEYFİ
VERGİLENDİRMEYE GİTMEMESİ VE PARLAMENTONUN HÜR
İRDESİNE MÜDAHALE ETMEMESİ İSTENDİ.

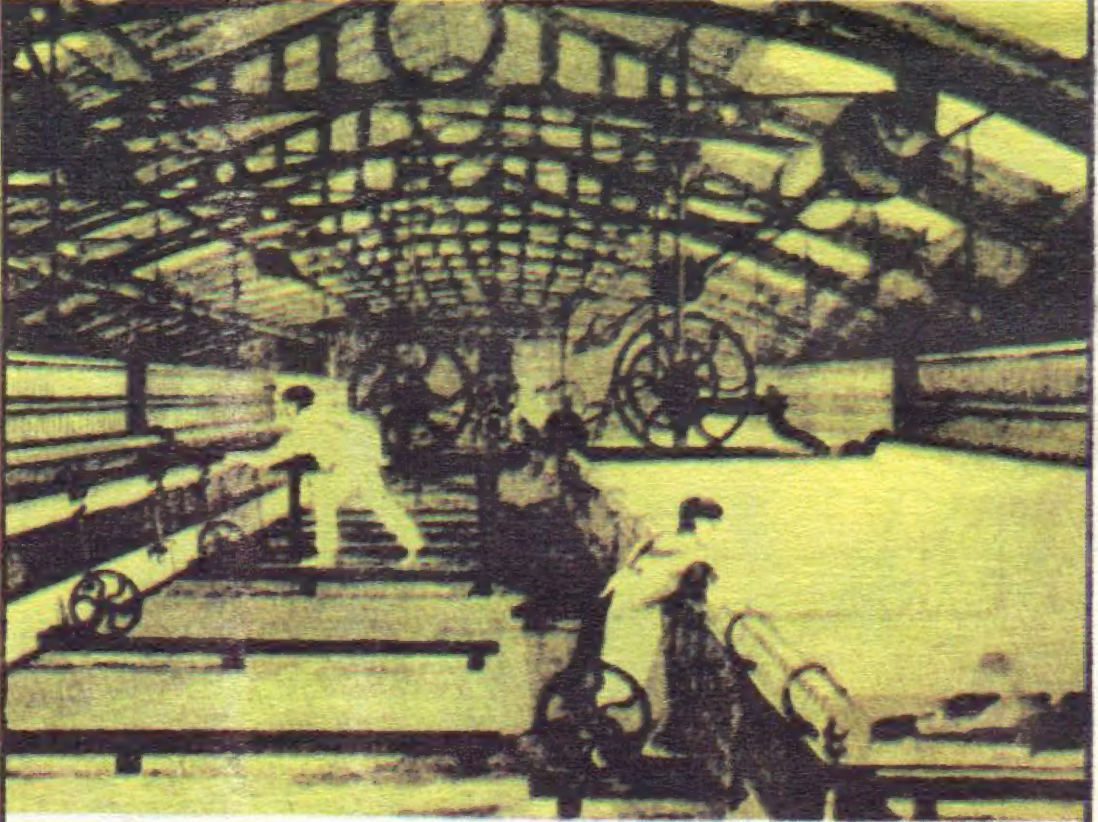

İNGİLİZ SİYASİ DEVRİMİ BİR
SÜRE SONRA AVRUPA'DAKİ
KRALLIKLARI DA ETKİLEYE-
CEK VE MUTLAKİYETÇİLİĞE
KARŞI MÜCADELE VERENLE-
RE İLHAM KAYNAĞI
OLACAKTI.

JAMES WATT'IN
İCADI OLAN BU-
HAR MAKİNESİ
(1762)

SAMUEL CROMPTON'UN İCADI OLAN İPLİK
BÜYÜME MAKİNESİ (1799)

PARLAMENTER SİSTEM XVIII.
YÜZYIL BOYUNCA HIZLA GELİŞEREK
DÜNYA TARİHİNİ YAKINDAN ETKİLE-
YECEK OLAN SANAYİ DEVRİMİ İÇİN
GEREKLİ ORTAMI HAZIRLADI.

THOMAS
NEWCOMEN'İN İCADI OLAN
BUHAR MAKİNESİ (1705)

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1625

I. James'in ölümünden sonra yerine oğlu I. Charles geçti.

1644

Baron de Fairfax komutasındaki parlamento yanlısı askerler, kraliyet ordularını Marston Moor'da yenilgiye uğrattı. Bu sırada tarih sahnesine bağımsızların başkanı Olivier Cromwell çıkmış bulunuyordu.

1649

Kral I. Charles'ın 30 Ocak günü idam edilmesinden sonra kurulan Commonwealth'in ne bir kralı, ne de Lordlar Kamarası bulunuyordu. İktidar Cromwell'in de dahil olduğu bir konseyin elindeydi. İrlanda ve İskoçya'da patlak veren isyanlar Cromwell tarafından sert bir biçimde bastırıldı.

1658

Cromwell'in bu tarihte ölümü üzerine oğlu Richard'ın da tahttan feragat etmesiyle ülke büyük bir anarşinin içine yuvarlandı.

1660

Ülkeyi içinde bulunduğu bu durumdan kurtarmak isteyen parlamenterler kralın Fransa'da sürgünde bulunan oğlu II. Charles'ı İngiltere'ye davet ettiler.

1685

Ölümünden sonra tahtı York dükü olan kardeşi devraldı.

1688

Tahta kendisinden sonra yeni doğan oğlunun geçmesinden endişe duyan Protestanlar, II. James'in kızı ve Hollanda eyalet valisi Guillaume d'Orange'ın karısı Mary'yi yardıma çağırdılar. Yardım teklifini kabul eden çift Londra'da kral ve kraliçe sıfatıyla taç giyerek yeni bir dönemi başlatmış oldular.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

BÜYÜK BRİTANYA III
Sanayi devrimi

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK BRİTANYA III
Sanayi devrimi

KARACAN

**BAYİNİZDEN
ŞİMDİDEN AYIRTINIZ**